

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL K. S. 2017 M. VASARIO 8 D. SKUNDO**

2017 m. gegužės 10 d. Nr. SP-12
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos persiustą pareiškėjo K. S. (toliau – pareiškėjas)¹ 2017 m. vasario 8 d. skundą (toliau – skundas) dėl galimų Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) procedūrų pažeidimų ir pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas 2017 m. vasario 8 d. el. laišku (toliau – el. laiškas) kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją dėl galimų VDU procedūrų pažeidimų.

Švietimo ir mokslo ministerija 2017 m. vasario 13 d. raštu Nr. SR-703 persiuntė Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai (toliau – Tarnyba) pareiškėjo skundą dėl galimų VDU procedūrų pažeidimų kartu su pareiškėjo pridėta medžiaga. Švietimo ir mokslo ministerija, be kita ko, minėtu raštu prašo „Įvertinti [pareiškėjo]² pateiktų duomenų pagrįstumą ir pateikti atsakymą Švietimo ir mokslo ministerijai.“

Pareiškėjas 2017 m. vasario 8 d. el. laišku Švietimo ir mokslo ministerijai nurodė, kad yra „<...> Etnologijos krypties <...> mokslo [disertantas], [kuris] [praėjęs] visas atestacijas, pateikė disertaciją. Mano VDU katedra vadinasi Kultūrų studijų, ji skyrė vieną recenzentą iš katedros, kitą – visai iš kito mokslo: sociologijos. Katedros recenzentė Dalia Senvaitytė prirašė tiesiog santrauką 4 buvusių atestacijų, bei pareiškė pastabą, kodėl aš nesugrįžtu laiku atgal ir neparašau dar vieno mokslo straipsnio. <...> Galė recenzijos parašyta, jog net jeigu ir viską pataisyčiau, nėra 2 reikalingų publikacijų, nors aš turiu 3. Kita recenzija yra kitos mokslo šakos 05S, <...>, ir ten yra įžeidinėjimų kratynys. <...> Informavau mokslo prorektorę Juliją Kiršienę apie situaciją, kad Etnologijos disertacijos negali recenzuoti ne etnologijos mokslininkai, be to, vyksta katedros, o ne komiteto recenzavimas. <...> [Prorektorė] atrašė, kad negali kišti – nors akivaizdžiai padarytas

¹Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

²Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos pastabos.

Mokslo ir studijų įstatymo pažeidimas, nes mokslo programos vykdomos griežtai pagal mokslo klasifikatorių, o socialiniai mokslai nėra humanitariniai: todėl [recenzentas] nieko nesuprato, kaip parašyta disertacija.“³ Pareiškėjas taip pat nurodė, kad „Šiuo metu VDU kad dar labiau man pakenktų, tyčia pratrėnė net bibliotekos sistemas, šiuo metu esu netgi apvagintas mokslo knygų negražinimu, nors įrodymus, kad knygas gražinau – turiu.“

El. laišku pareiškėjas, be kita ko, prašo Švietimo ir mokslo ministerijos „<...> apginti nuo persekiojančių elementų. Taip pat sudaryti komisiją ištirti VDU doktorantūros būklę – kodėl daugiau negu pusė iš viso neapsigina – ar tikrai studentai tokie negabūs – o gal komitetuose ir katedrose sėdi visiškai apie mokslą nesusigaudantys žmonės? <...> Prašau valdžios įsikišti.“

Kontrolierius 2017 m. vasario 15 d. raštu S-79 informavo pareiškėją, kad Švietimo ir mokslo ministerijos 2017 m. vasario 14 d. Tarnybai persiųstas jo skundas pradėtas nagrinėti pagal Kontrolieriaus kompetenciją.

Tarnyboje 2017 m. vasario 17 d. gautas el. laiškas, kuriame pareiškėjas nurodė, kad „Etikos nerasta iš viso, procedūros nuolat pažeidinėjamos. Kur mano vadovo <...> atsiliepimas? Kur vadovo nušalinimo dokumentas? Nėra [vadovo], dingo, kaip tai atitinka procedūras?“

Pareiškėjas tame pačiame el. laiške nurodė, kad „Apskundžiau savo katedrą FNNTT, reikės apskųsiu ir Europos prokurorui, jie yra parplovę keletą milijonų nebeegzistuojančiai etnologijai atnaujinti. Taip pat gruodžio mėnesį apskundžiau į VSD – kodėl imami Kinijos (komunistinės) Vyriausybės pinigai, ir panaikinta etnologija.“

Pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad „Šiuo metu mano katedra rengiasi konferencijai, turbūt vėl laimėjo naujus projektus, todėl reketavo mano medžiagos, kai atsisakiau – parašė, kad niekur nebuvau.“

Kontrolierius 2017 m. vasario 15 d. Raštu S-80 kreipėsi į VDU prašydamas „<...> pateikti VDU mokslo doktorantūros reglamentą ir nurodyti [pareiškėjo] daktaro disertacijos <...> recenzavimo aplinkybes: paskirtus recenzentus (vardas, pavardė, pareigos), jų paskyrimą patvirtinančius dokumentus, kvalifikaciją recenzuoti disciplinos, kuriai priskiriama minėta disertacija, pagrindžiančius dokumentus ir kitą svarbią informaciją.“

VDU 2017 m. kovo 6 d. raštu 1-129 informavo, kad „Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Klaipėdos universitetu ir Lietuvos istorijos institutu etnologijos mokslo krypties doktorantūros studijos vykdomos remiantis Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Klaipėdos universitetu ir Lietuvos istorijos institutu etnologijos mokslo krypties doktorantūros studijų reglamentu, patvirtintu Lietuvos mokslo tarybos.“ Taip pat pažymėjo, kad „<...> recenzentų skyrimo ir daktaro disertacijos nagrinėjimo eiga vyko pagal Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Klaipėdos universitetu ir Lietuvos istorijos institutu etnologijos mokslo krypties doktorantūros reglamento reikalavimus.“ VDU, be kita ko, pridėjo:

- 1) Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Klaipėdos universitetu ir Lietuvos istorijos institutu etnologijos mokslo krypties doktorantūros reglamentą;
- 2) VDU Etnologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto pirmininkės ir Kultūrų studijų katedros vedėjos raštą;
- 3) VDU Humanitarinių mokslų fakulteto Kultūros studijų katedros 2016 m. rugpjūčio 25 d. posėdžio protokolą;

³ Čia ir toliau sprendime cituojama pareiškėjo kalba netaisyta.

4) Vytauto Didžiojo universiteto kartu su Klaipėdos universitetu ir Lietuvos istorijos institutu etnologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2016 m. rugpjūčio 30 d. posėdžio protokola;

5) VDU Humanitarinių mokslų fakulteto Kultūros studijų katedros 2016 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokola;

6) pareiškėjo recenzavimui pateiktą daktaro disertaciją;

7) pareiškėjo daktaro disertacijos recenzentų recenzijas;

8) pareiškėjo el. laiškus, siųstus Etnologijos doktorantūros komiteto pirmininkei ir Kultūros studijų katedros vedėjai;

9) kitus el. laiškus, susijusius su pareiškėjo daktaro disertacijos svarstymo eiga.

Pareiškėjas 2017 m. kovo 6 d. el. laišku kreipėsi į Kontrolierių prašydamas „prijungti medžiagą prie mano skundo dėl „recenzentų“ <...> akademinės etikos pažeidimo – melagysčių, rašomų ir pasirašomų.“ Pareiškėjas nurodė, kad „Akivaizdu, kad [Dalia] Senvaitytė apsimelavo, nes aš esu iš viso [parašęs] 3 mokslo straipsnius iš disertacijos temos, visi recenzuoti, ir visi jau seniai įvertinti atestacijose, kaip tinkami <...>.“

Taip pat pareiškėjas pridėjo medžiagą „<...> iš Bosnijos ir Hercegovinos.“ ir nurodė, kad „<...> [Dalia] Senvaitytė parašė, kad absoliučiai netnebuvo Balkanuose, ir tai yra didžiausias tyrimo trūkumas, tai ir pridedu, ir iš to matosi, jog Dalia Senvaitytė ar kažkieno paspausta, ar pati galvodama kad niekas jos nenubaus, įžūliai apsimelavo.“

Pareiškėjas, be kita ko, minėtu el. laišku prašo „<...> tirkite atidžiai, nes labai labai sunku su tokiais, kurie neigia realybę, susikalbėti <...>.“

Pažymėtina, kad Kontrolierius skundo aplinkybes vertino ir sprendimą priėmė pagal teisės aktuose nustatytą kompetenciją, t. y. nagrinėjo ir vertino galimus procedūrų pažeidimus, nustatytus tik VDU Akademinės etikos kodekse.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal iki 2017 m. sausio 1 d. galiojusio Mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad „Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius <...> yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus ir inicijuojantis tyrimus dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimo.“, Kontrolieriui buvo nustatyti įgaliojimai nagrinėti skundus ir inicijuoti tyrimus dėl visų procedūrų, ne tik dėl procedūrų, nustatytų mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksuose.

Išanalizavus ir įvertinus pareiškėjo, Švietimo ir mokslo ministerijos ir VDU pateiktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, nustatyta, kad doc. dr. Dalia Senvaitytė pareiškėjo daktaro disertacijos 2017 m. sausio 3 d. recenzijoje, be kita ko, nurodė, kad pareiškėjas „<...> yra [paskelbęs] 5 publikacijas disertacijos tema. Vis dėlto, manyčiau, kad tik viena jų <...> atitinka disertacijos temą. [Autorius] tiek plačiai [analizavęs] tiriamą objektą, galėjo/galėtų publikuoti ir dar bent vieną s[u] disertacija tiesiogiai susijusį straipsnį <...>.“ Taip pat nurodė, kad „Disertacija gali būti teikiama gynimui, tik ją pataisius.“ (pabraukta mūšų).

Atsižvelgiant į minėtos doc. dr. Dalios Senvaitytės recenzijos duomenis, kurie nepatvirtina pareiškėjo skunde nurodytų teiginių, kad „Galė recenzijos parašyta, jog net jeigu ir viską pataisyčiau, nėra 2 reikalingų publikacijų, nors aš turiu 3.“, ir, kad „<...> [Dalia] Senvaitytė parašė, kad absoliučiai netnebuvo Balkanuose <...>“, konstatuoti doc. dr. Dalios Senvaitytės akademinės etikos pažeidimų nėra pagrindo.

Pažymėtina, kad visi akademinės bendruomenės nariai, pripažindami ir puoselėdami akademinės etikos vertybes, nustatytas Mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje: „Akademinė etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektualinės nuosavybės apsaugą.“, informaciją apie kitus akademinės bendruomenės narius turėtų sleisti atsakingai.

Atsižvelgdamas į skundo aplinkybes ir vadovaudamasis Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi, kurioje nustatyta, kad „Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius <...> yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų, įtvirtintų mokslo ir studijų institucijų akademinės etikos kodeksuose, pažeidimų <...>.“, **Kontrolierius procedūrų pažeidimų, įtvirtintų VDU Akademinės etikos kodekse, nenustatė** (pabraukta mūsų).

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo, VDU pateiktą informaciją ir teisinį reglamentavimą ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu, protingumo ir viešumo principais:

n u s p r e n d ė:

Informuoti pareiškėją, Vytauto Didžiojo universitetą ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie Kontrolieriaus sprendimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas